

Akdeniz Üniversitesi
Dumlupınar Bulvarı
07058 Kampus
Antalya/TÜRKİYE

Akdeniz Üniversitesi
Sağlık Bilimleri Fakültesi
Gerontoloji Bölümü

Yaşlı Nüfus, Biz ve Yaşlılarımız

Prof. Dr. İsmail Tufan

Yaşlılık klişelerle başa çıkmak zorunda kaldığımız bir yaşam dönemidir. Bu nedenle kendimize yaşlı denilmesinden ödümüz kopuyor. Çünkü yaşlı denildiğinde akla hemen kayıplar, eksiklikler, hastalıklar geliyor. Oysa bugün yaşlılık dönemine girdiğimizde çoğumuz sağlıklı ve zindeyiz. Hastalık, kırılgnalık, bakıma muhtaçlık gibi sorunlarımızı yaşlılığın ileri tarihlerine sarkıtmayı başardık. Bu yüzden daha uzun yaşıyoruz. Ancak yaşlı kavramı ile bütün yaşlıları adeta bir torbanın içinde toparlıyor ve bu “torbayı” sırtımızdaki yük olarak görüyoruz. Bu yüzden bu “torbadan” kurtulmanın planları yapılıyor.

Klişelerle başa çıkmanın en iyi yolu, bunları çürüten kanıtların ortaya konulmasıdır. Türkiye’de bunun en iyi kanıtı 60+Tazelenme Üniversitesi öğrencileridir. Yaşlı yetişkinlere eğitim verdiğimiz 60+Tazelenme Üniversitesi’nin öğrenci popülasyonunu genel yaşlı popülasyonu ile karşılaştırınca, aralarında belirgin farklılıklar hemen göze çarpıyor.

60+Tazelenme Üniversitesi öğrencilerinin 60 ve üzeri yaştaki kişilerden meydana geldiğini sanırım anımsatmaya gerek yok. Bu kişilerin çoğu yükseköğretim görmüştür. Yaşlı yetişkin eğitime katılanların içinde ilkökul mezunları minimal oranda temsil edilmektedir. Halbuki bu “üniversite” kapılarını herkese açmıştır. Bu durumdan hareket ederek “ömür boyu öğrenme” eğilimi ve bireyin eğitim düzeyi arasında sıkı bir bağlantı olduğu varsayımından hareket edilebilir.

Gerontolojik araştırmalardan eğitim düzeyi ve sağlık durumu arasında pozitif ilişki olduğu biliniyor. Eğitim düzeyi yükseldikçe yaşlılıkta sağlık durumunun iyileştiğine işaret eden bulgular dikkate alındığında, 60+Tazelenme Üniversitesi öğrencisi yetişkinlerin yaşamlarında aktif kalabilmelerinin sebeplerinden biri, belki en önemlisi kendiliğinden ortaya çıkıyor: Eğitim düzeyi yüksek insanların çoğaldığı toplumda yaşlılık uzun süre sağlık sorunlarından büyük ölçüde arınmış bir yaşam dönemi olarak yaşanabiliyor. Bunun devlet bütçesine sağladığı maddi kazancın hesaplarını, bu işin uzmanlarına bırakıyorum.

Sağlıklı olunca, insan hangi yaşta olursa olsun, kendisini yaşlı hissetmez. Buna karşın sosyal çevresi ona devamlı “yaşlısın” mesajı iletirse, o zaman hisleri ve akli karışır ve sonunda çoğunluğun görüşüne yenik düşer. Çoğumuzun kullandığı “yaşlılarımız” kelimesi bile olumsuz mesajlar iletir. Yaşlılarımız dediğimizde gramer olarak “bizim yaşlılarımız” veya “bizim yaşlımız” demiş olabiliriz, ama onları gerçekten “bizden” sayıyor muyuz? Bana öyle geliyor ki, “yaşlılarımızı” sayıyoruz, hem de sık sık ve çoğaldıklarını görüyoruz, ama onları “saymıyoruz”, çünkü çoğuna saygı duyulacak bir sosyal konum, onur duyulacak bir yaşam, özgür iradelerini kullanabilecekleri fırsatları kullanma imkânı tanımıyoruz. Kişisel kanaatime göre yaşlısını sayanların ve yaşlısına saygın kişi gözüyle bakmayanların çoğaldığı bir süreçte ilerliyoruz.

Akdeniz Üniversitesi
Dumlupınar Bulvarı
07058 Kampus
Antalya/TÜRKİYE

Akdeniz Üniversitesi
Sağlık Bilimleri Fakültesi
Gerontoloji Bölümü

Güncellenen nüfus sayısına göre nüfusumuz neredeyse 84 milyondur. Bunun %9,1'i 65 ve üzeri yaştaki kişilerden meydana gelmektedir (<http://www.tuik.gov.tr/HbGetirHTML.do?id=33705>). 7,6 milyon yaşlı var. Fakat bu resmi sayı. Buna ben en az 5 milyon daha eklemek gerekir, diye düşünüyorum. Gerontolojide yaşlılık 60 yaşında başlatılır. Bunun haklı pek çok sebebi vardır. Örneğin erken emeklilik veya 60 yaş ve üzeri çalışanlara meslektaşları ve işveren tarafından yapılan muameleler vs.

Bunlar yaşlılık kavramının göreliliği konusunda bir fikir verebilir. Yaşlılık aslında ne zaman başladığı bilinmeyen bir yaşam dönemidir. Nüfus istatistiklerindeki “yaşlı nüfus” ile günlük yaşamdaki veya çalışma yaşamındaki veya serbest zaman etkinliklerindeki “yaşlı nüfus” aynı nüfus değildir. Bu yüzden “yaşlılarımız” derken, kimleri kastettiğinizi düşününüz!